

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ, CLASELE IX-XII
Secțiunea A. Limba și literatura română
Etapa națională
27 aprilie 2022, Slobozia

Clasa a IX-a

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Lucrările în care eseul/răspunsurile sunt precedate de titlu și/sau motto vor fi notate cu zero puncte.
- Timpul de lucru: trei ore.
- Total: 100 de puncte.

Citește cu atenție textele de mai jos.

A.

Le istorisea moș Gheorghe o poveste de pe vremea când Dumnezeu umbla printre oameni, însoțit de Sfântul Petru, cu chip și strai de cerșetor.

Tustrei îl ascultau cumiști și reculeși, grămădiți pe laviță. Moș Gheorghe ședea pe un scaunel, cu spatele la vatră și fața la copii. Îl auzeau mai mult decât îl vedeau, fiindcă lumina scăzuse, viorie, albastră, apoi vânătă ca prunele – și ferestruicile odăii erau mici. În vatră, cenușa brumase mormanele de jar, învăluindu-le cărunț, roșeața.

Răsunaseră în urechile copiilor glasurile a tot felul de oameni: și buni, și haini, și nepăsători, și milostivi. Pe toți îi întâlneau Dumnezeu pe căile basmului, cu toți vorbise – și trecuse mai departe. Și niciunul din drumeți nu auzise inimile celor trei copii cântând prin veacuri la urechea lor, ca trei mici clopote de argint: „Vorbiți cu Dumnezeu. Vorbiți cu Dumnezeu.”

Și basmul trecuse înainte, minunat ca umbra Dumnezeului cerșetor pe albe drumuri de țară.

Când vorbea Sfântul Petru lui Dumnezeu, moș Gheorghe se ridica în picioare, plecându-și capul alb în semn de smerenie și adâncă supunere. Și glasul lui Sfântul Petru, și cuvântul lui semănau atât de mult cu glasul și felul de-a vorbi al povestitorului, încât copiii, prin poveste, își aduceau aminte de moș Gheorghe și-i zâmbeau fără să-l vadă. Dar glasul lui Dumnezeu nu semăna cu niciun glas știut de ei și totuși parcă le era prieten.

Vorbea Dumnezeu o dulce moldovenească de țară, în șoaptă, lămurită, însă șoaptă: atât de tainică încât trei rânduri de urechi se plecau s-o asculte, și trei capete.

... Se lăsa noaptea în poveste, cum se lăsa și pe ferestruicile căsuței lui moș Gheorghe. Dumnezeu cerea adăpost și hrană la ușa unei căsuțe dărăpănate.

— Intrați, oameni buni; cum de nu. Că loc, slavă Domnului, este. De mâncare n-am de unde să vă dau, că-s vădană nevoiașă cu trei copii.

Moș Gheorghe deschise ușa. Cu vântul sineliu* al nopții, Dumnezeu și Sfântul Petru intrară în căsuța primitoare, unde trei copii scânceau de flămânzi ce erau. Femeia cocea la foc o turtă de cenușă ca să le-amăgească foamea.

— ... Și când dă biata femeie să ridice sărăcia de turtă de pe foc, ce să vadă?... dilatați și candidi, ca soarele, ochii copiilor așteptau.

— ... O pâne cât un soare... Dumnezeu făcuse minunea. Săracul de lângă vatră era chiar Dumnezeu.

Tăcere și întuneric.

— Moș Gheorghe, unde ești? țipă tare Olguța.

— Aici-s, dudușă moșului.

Olguța-și trecu mâinile peste ochi. O străfulgerase teama că moș Gheorghe-i Dumnezeu și că l-a pierdut.

— Moș Gheorghe, răsună un glas la ușa tindei, curmând o lungă tăcere.

— Asta-i mama, le șopti Olguța sărind de pe laviță. Ascundeți-vă repede. Aici-aici! Gata, moș Gheorghe!

Ionel Teodoreanu, *La Medeleni* (1927)

*sineliu = albăstrui

B.

Plimbau jucăriile, în caravane lungi de camioane și căruți, înghesuite câte cinci-șase în fiecare remorcă, prin paturi, pe noptiere, pe masa cu suprafața de sticlă lovită puternic la un colț, pe sub cele două calorifere grosolane vopsite-n alb, pe tocurele geamurilor. Se vârău pe sub paturile cu picioare metalice, unde se umpleau de praf în păr și pe haine. Marcel imita nu numai fiecare voce a fiecărei păpuși și a leilor și urșilor și purceilor de cârpă, ci și pocnetul puștilor, ciocnirea săbiilor, strigătele de agonie, totuși caraghioase, ale celor ce mureau ca să învie la loc a doua zi. Doar prânzul, la fel de ireal și visător ca mama și tata, ca vreo mătușă sau un unchi nimeriți pe la ei și ca plimbările ocazionale prin parcuri și prin străni și reci muzee, le întrerupea joaca. La câteva clipe după ce fugeau de la masă ca să reintre în camera lor, acolo unde se-nțâmpla totul, copiii n-ar mai fi știut să spună nici ce mâncaseră, nici ce spusese, nici cine stătuse pe scaunele celelalte.

După-amiezele erau nesfârșit de lungi. Atunci Marcel lua perna din patul Izabelei și-o muta la celălalt capăt, cel dinspre fereastră. O aducea și pe-a lui, o pune deasupra primeia și se lungeau amândoi pe același pat, obraz lângă obraz, cu o carte deschisă în fața lor. Marcel îi citea surorii lui din cărți de povești și alte feluri de cărți, bucurându-se amândoi de nuanțele schimbătoare ale luminii care, venind prin fereastră, cădea pe paginile curbate. Le plăceau cărțile mari, cartonate, care prindeau mai multă lumină, aurie la-nceput, apoi tot mai melancolică și mai stinsă, pentru ca, mai ales iernile, când seara cobora mai repede, filtrată prin desimea crengilor dezgolate ale copacilor, paginile lucioase să se-nvelească-n lumina amurgului, în ambra aceea plină de zgomote-ndepărtate. Și atunci totul părea deodată încremenit, prins în ambră ca insectele și florile străvechi, neschimbător și nemuritor și foarte trist, și totuși mai de dorit decât fericirea, pentru că durează mai mult. Marcel citea și Izabel asculta, cu ochii negri ațintiți în carte, pe coloanele de litere și pe desenele ireale, iar literele acelea se topeau în aerul cafeniu ca să devină cuvinte, întâmplări cu animale, regi și monștri având, ca și jucăriile, mai multă realitate decât ei doi și camera lor. Dinspre geam venea mereu și un val rece, parfumat, de frig, se așternea moale peste capetele lor apropiate, peste părul care, două nuanțe diferite de cafeniu, dar la fel de sticloase, li se atinge și li se-ncălcea de parcă degetele altui picioruș nevăzut s-ar fi jucat cu zulufii lor. Cu capul pe umărul fratelui ei și toropită de căldura de sub pătură, Izabel închidea de multe ori pleoapele, rămânând agățată de lume doar printr-un singur funigel sclipitor, vocea fratelui ei, care până la urmă se rupea și el, iar ea cădea ca o lacrimă dulce și transparentă în oceanul enigmatic ce vuia în țeasta ei micuță ca-ntr-un ghioc pe care l-ai duce la ureche.

Mircea Cărtărescu, *Melancolia* (2019)

Subiectul I**(30 de puncte)****Răspunde, pe foaia de concurs, la fiecare dintre următoarele cerințe.**

1. Ilustrează, cu câte un exemplu, o funcție a limbajului care se regăsește în ambele texte suport. **5 puncte**
2. Precizează două modalități de evidențiere a componentei paraverbale a comunicării existente în textul lui Ionel Teodoreanu. **5 puncte**
3. Prezintă rolul verbelor la modul indicativ, timpul imperfect, în textele date. **5 puncte**
4. Comentează semnificația unui motiv literar identificat în textul lui Ionel Teodoreanu. **5 puncte**
5. Susține-ți opinia despre semnificația următoarei secvențe din textul *Melancolia* de Mircea Cărtărescu: *Marcel citea și Izabel asculta, cu ochii negri ațintiți în carte, pe coloanele de litere și pe desenele ireale, iar literele acelea se topeau în aerul cafeniu ca să devină cuvinte, întâmplări cu animale, regi și monștri având, ca și jucăriile, mai multă realitate decât ei doi și camera lor.* **5 puncte**

Notă

Niciun răspuns nu va depăși 100 de cuvinte.

Pentru **conținut**, vei primi 25 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

Subiectul al II-lea **(35 de puncte)**

Imaginează-ți că ești Marcel, personajul din textul *Melancolia* de Mircea Cărtărescu. Redactează o pagină de jurnal, de 150 – 300 de cuvinte, în care să surprinzi emoțiile trăite într-o după-amiază alături de Izabel. Pagina de jurnal va fi redactată în ziua de 27 aprilie 2022.

Notă

Pentru **conținut**, vei primi 30 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

Subiectul al III-lea **(35 de puncte)**

Scrie un eseu, de 600 – 900 de cuvinte, despre *recuperarea timpului prin poveste*, pornind de la cele două fragmente citate și valorificând experiența ta culturală.

În elaborarea eseului, vei respecta structura textului de tip argumentativ: *ipoteza*, constând în *formularea tezei/a punctului de vedere* cu privire la temă, *argumentația* (cu trei argumente/ raționamente logice/ exemple concrete etc.) și *concluzia/ sinteza*.

Notă

În elaborarea eseului, vei respecta structura textului de tip argumentativ: *ipoteza*, constând în *formularea tezei/a punctului de vedere* cu privire la temă, *argumentația* (cu trei argumente/raționamente logice/exemple concrete etc.) și *concluzia/sinteza*.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi 30 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

Punctajul pentru redactare se acordă numai dacă eseul are minimum 600 de cuvinte.

Inserarea de citate critice necomentate sau nerelevante pentru tema dată atrage după sine neacordarea punctajului maxim.